

ภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ Political Leadership of the Secretary General of the Future_Forward Party

จาดรงค์ สุทวาทัน*, กาบแก้ว ปัญญาไทย* และนวัพร โตสุวรรณ*
วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ เลขที่ 888 หมู่ที่ 2
ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000

Jaturong Suthawan, Kabkaew Ponyathai and Nawaphat Tosuwan
Northern college Faculty of Law & Political science Province at 888
Village No.2, Phahonyothin Road, Nongbuatai Sub-district,
Muang District, Tak 63000
เมลล์ติดต่อ: jaturong230329@gmail.com, kaewmichiko69@hotmail.com,
nawaphat112@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ ในช่วงเวลาโดยเริ่มตั้งแต่วันที่นายปิยบุตร แสงกนกกุล ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ได้เข้าร่วมในการก่อตั้งพรรคในวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2561 จนถึงวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นวันที่พรรคอนาคตใหม่แสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ในการต่อต้านความไม่ชอบธรรมในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลมาจากบทความ หนังสือพิมพ์ และข้อมูลเอกสารจากสื่อต่างๆ รวมถึงของพรรคอนาคตใหม่ เครื่องมือในการวิจัย คือ การกำหนดประเด็นคำถามที่มีการยึดโยงกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดประเด็นคำถามที่เด่นชัดและอยู่ในกรอบของกระบวนการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาเกี่ยวกับประเด็นในเรื่อง

* อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.

ของภาวะผู้นำทางการเมือง การขับเคลื่อนขบวนการทางสังคมใหม่ ตลอดจนการปลูกฝังแนวคิดและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยของนายปิยบุตร แสงกนกกุล เลขาธิการพรรคอนาคตใหม่

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประเด็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมือง คือ นายปิยบุตร มีภาวะความเป็นผู้นำทางการเมืองที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูง โดยนายปิยบุตรได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเป็นผู้นำทางความคิด สามารถสร้างพลังในการที่จะโน้มน้าวใจให้กลุ่มมวลชนและคนอื่นๆให้เกิดการคล้อยตาม และยอมรับในการแสดงออกทางการเมืองในจุดยืนในฝั่งของตนเอง (2) ประเด็นที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนขบวนการทางสังคมใหม่ นายปิยบุตรสามารถนำพาคนรุ่นใหม่มาเป็นพลังในการขับเคลื่อนจนแปรเปลี่ยนเป็นขบวนการทางสังคมใหม่ในอีกหนึ่งรูปแบบ ที่มีการหลอมรวมผู้คนจากหลายชนชั้นทางสังคม ซึ่งขบวนการดังกล่าวไม่ได้เคลื่อนไหวแห่งของกระบวนการทางการเมือง หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลไกของรัฐ รวมถึงการเข้าไปสร้างข้อเรียกร้องทางผลประโยชน์แต่อย่างใด แต่จะเป็นไปในลักษณะของกระบวนการที่ก่อให้เกิดกฎ กติกาแบบใหม่มอบแต่สังคม (3) นายปิยบุตรได้มีการปลูกฝังแนวคิดและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย โดยได้สร้างพรรคในแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และออกแบบพรรคการเมืองแบบมวลชน โดยลักษณะของพรรคแบบดังกล่าว มุ่งเป้าที่จะสรรหาสมาชิก รวบรวมผู้ร่วมอุดมการณ์ให้ได้มากที่สุดตามที่เงื่อนไขในแนวทางประชาธิปไตยได้กำหนด ซึ่งก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองภายใต้บริบทการเมืองไทยได้ในรูปแบบที่ไม่ทับซ้อนกับภาพลักษณ์ของพรรคการเมืองในอดีต

ข้อเสนอแนะ จากบทความนี้เป็นการศึกษาประเด็นสำคัญในข้างต้น ซึ่งทำให้เชื่อว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอีกหลายประเด็นด้วยกัน ครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบปฐมภูมิ อาจยังขาดข้อมูลในเชิงลึกได้ ดังนั้นขอเสนอแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยในอนาคต โดยใช้วิธีการสังเกตแบบเชิงลึก และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งจะให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของนายปิยบุตรได้มากขึ้น และจะช่วยเติมเต็มประเด็นในการวิจัยได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางการเมือง, ปิยบุตร แสงกนกกุล

Abstract

This article aims to study the political leadership of the Secretary of the Future forward Party. In the period starting from the day that Mr. Piyabutr Saengkanokkul, the secretary of the Future Forward Party, participated in the founding of the party on March 15, 2018 until October 6, 2019, which is the date on which the Future Forward Party acted symbolically in opposition to unrighteousness in the October 6, 1976 event. This research is qualitative research, based on articles, newspapers and information from various media. The research instruments were the questions that are closely linked to the objectives, which questions to be pronounced within the framework of the research process, and descriptive statistic about the issue of political leadership. Powered new social movements including to instil the concept and ideology of democracy on Mr. Piyabutr.

The results of this research were as follows : (1) Issues related to the political leadership of Mr. Piyabutr a political leadership remained high. He has demonstrated the characteristics of a leader of thought. The power to create incentives to convince the public and others to be reassessed and accept political expression in their own position. (2) Issues relating to driving a new social movement. He can bring a new generation into power to drive change as a social movement in a new format that a melting pot of people from different social classes. This process is not moving terms of the political process or be involved in the mechanisms of the state. Including the creation of a claim of interest in any way. It is in the nature of the process that gave rise to the rule. The new rules provide to society (3) Mr. Piyabutr has

instilled the ideas and ideals of democracy. Created by a party in which people participate in the creation and design of mass political parties. The nature of such a party. Aimed to recruit members Ideology gather as much as possible the conditions for democracy to be determined. Which caused a political phenomenon, the political context in which Thailand has no overlap with the image of political parties in the past.

The recommendation of research is a studying of Political Leadership of the Secretary General of the Future Forward Party in important issue, which believe that there are many interesting questions that have not been studied. The purpose of this study is to primary data, which resulting in lack of insights. The suggestion for future research through in-depth observation. Participate in or join a new future party team. This may give you a better understanding of Mr. Piyabutr. This will contribute to further research.

Keywords: Political leadership, Piyabutr Saengkanokkul

1. บทความนี้สังเคราะห์จากงานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของ เลขาธิการพรรคอนาคตใหม่

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พรรคอนาคตใหม่ถือเป็นพรรคการเมืองที่ถือกำเนิดจากวิสัยทัศน์ รวมถึงศักยภาพของคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจทางการเมือง และให้ความสำคัญในประเด็นปัญหาทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปสู่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 โดยพลังของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและที่อยากที่จะเข้ามาอภิปรายวิพากษ์ของประเทศไทย โดยบุคคลที่เป็นแกนนำในการจัดตั้งพรรคคือ นายธนธร จีรังเรืองกิจ อดีตรองประธานบริหารบริษัทไทยซัมมิท และ รศ.ดร.ปิยนุตร แสงกนกกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมกับบุคคลผู้ร่วมอุดมการณ์อื่นอีก 24 คน ในการเข้ายื่นหนังสือขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น โดยมีเข้าสู่กระบวนการในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2561 โดยพรรคอนาคตใหม่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีสถานะเป็นพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2561¹

นายปิยนุตร แสงกนกกุล ก่อนที่จะได้รับเลือกให้มาดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่นั้น นายปิยนุตรมีบทบาทในการเป็นอาจารย์สอนกฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์ นายปิยนุตรจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอัสสัมชัญ แล้วเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนจบได้รับเกียรตินิยมอันดับ 2 เขาได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทและเอก นายปิยนุตรจบปริญญาโท สาขากฎหมายมหาชน และกฎหมายสิ่งแวดล้อม DEA (Master 2) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย Nantes ประเทศฝรั่งเศส วิทยานิพนธ์เรื่อง “ข้อความคิดเรื่องผู้มีส่วนได้เสียในคดีปกครองสิ่งแวดล้อม” (2546 -2547) และ ปริญญาเอก เกียรตินิยมดีมาก โดยมติเอกฉันท์ (Mention Très Honorable avec Félicitations)

¹ ญาณนพพล หอมเจริญ และศิริรักษ์ สิงห์สม, “บทบาททางการเมืองของนายธนธร จีรังเรืองกิจ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2561, หน้า 3-4.

มหาวิทยาลัยตูลุส (Toulouse) ประเทศฝรั่งเศส (2553) วิทยานิพนธ์เรื่อง
“ศาลปกครอง: การกำเนิดของสถาบัน”²

การทำงานในด้านการเมืองของนายปิยบุตร แสงกนกกุล ในฐานะการเป็น
เลขาธิการพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบบบัญชีรายชื่อของพรรค
อนาคตใหม่ คือ การเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นนักวิชาการมาเป็นเป็น
นักการเมืองโดยเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561 นายปิยบุตร และ นายธนาธร นัก
ธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จ อดีตรองประธานบริหารบริษัทไทยซัมมิท พร้อมกับ
สมาชิกผู้ร่วมจัดตั้งอีก 24 คน ได้ยื่นขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ภายใต้ชื่อ
พรรคอนาคตใหม่ (ภาษาอังกฤษ: Future Forward Party) โดยการขึ้นดำรง
ตำแหน่งเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่นั้น³ จะมุ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็น 2
ประเด็นที่สำคัญด้วยกัน

ประเด็นแรก ในเรื่องภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่จะ
นำพาสังคมขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาทางประชาธิปไตย นายปิยบุตรมีความ
ต้องการในการช่วยผลักดันพรรคอนาคตใหม่ให้เป็นพรรคของประชาชนอย่าง
แท้จริงตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย โดยเป็นการลดทอนอำนาจและอิทธิพล
ของพรรคในรูปแบบที่มีนายทุนอยู่เบื้องหลัง โดยการสร้างความสัมพันธ์กับ
เครือข่ายทางสังคมที่สำคัญในด้านต่างๆ โดยเฉพาะภาคแรงงานและภาค
เกษตรกรรม เพื่อให้เกิดช่องทางในการสื่อสารเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาโดยสนองต่อ
ความต้องการของประชาชนจากภาคส่วนต่างๆ ให้ได้รับการแก้ไขปัญหอย่าง
ถูกจุดและตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างแท้จริง รวมถึงการสร้างกลุ่ม
เครือข่ายเยาวชนคนรุ่นใหม่ (New Gen Network – NGN) เพื่อให้คนรุ่นใหม่
เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองที่มากขึ้น⁴

² ปิยบุตร แสงกนกกุล, ศาลรัฐประหาร ตุลาการ ระบอบเผด็จการ และนิติรัฐประหาร
(กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัณ), 2560, หน้า 279.

³ วรพจน์ พันธุ์พงศ์, Portrait รวมบทสัมภาษณ์ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, (กรุงเทพฯ:
บางลำพู), 2561. หน้า 11.

⁴ พรรคอนาคตใหม่, (2561), เกี่ยวกับพรรคอนาคตใหม่, สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2561, จาก
<https://futureforwardparty.org>

ในประเด็นที่สอง เป็นเรื่องของการปลูกฝังแนวคิดและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยโดยการจัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่โปร่งใสตรวจสอบได้ตามวิถีทางแบบประชาธิปไตยสากล นายปิยบุตร ได้ร่วมสร้างเจตนารมณ์ของพรรคร่วมกับแกนนำและสมาชิกอื่นๆของพรรค ที่มุ่งหมายจะนำพาประเทศไทยออกจากวิกฤตการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองรวมถึงการพยายามยุติระบอบอำนาจนิยมโดยการทำรัฐประหาร กลับคืนสู่กระบวนการประชาธิปไตยโดยระบอบรัฐสภา รวมถึงการวางรากฐานทางประชาธิปไตยไทยและให้ความสำคัญในด้านสิทธิมนุษยชน จัดระเบียบโครงสร้างในการกระจายอำนาจจากรูปแบบรัฐราชการแบบรวมศูนย์เข้าสู่การปกครองท้องถิ่นในทุกมิติ รวมถึงชี้ชวนให้เกิดการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ที่มิใช่มาจากรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร โดยรัฐธรรมนูญจะต้องสร้างจากประชาชนคนไทยอย่างแท้จริงจนเกิดลักษณะทางการเมืองที่เป็นไปในรูปแบบนำไปสู่การพัฒนาแบบสังคมอารยะและเป็นไปในแนวทางที่สร้างสรรค์⁵

จากประเด็นในข้างต้นแล้ว จากการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ มีใจความสำคัญ 2 ประเด็นด้วยกัน คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายปิยบุตรในการร่วมสร้างเครือข่ายในภาคแรงงานจากส่วนต่างๆในสังคมเข้ามาร่วมเป็นพันธมิตรเพื่อในการทำงานด้านต่างๆ เพื่อที่จะรับมือปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเป็นผู้นำทางความคิดในการชี้ชวนคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนในการนำเสนอแนวคิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างศูนย์ประสานงานของพรรคอนาคตใหม่ขึ้นในแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์ให้บริการแก่สมาชิกพรรค โดยเป็นศูนย์ให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพรรค เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้กลุ่มพลังของคนรุ่นใหม่มองว่ามีส่วนในการสร้างสรรค์สังคมใหม่ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองของประเทศไทย และในอีกหนึ่งประเด็นสำคัญของนายปิยบุตร คือ การปลูกฝังแนวคิดอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย โดยพยายามร่วมกันสร้างตัวแบบประชาธิปไตยเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม⁶ จากข้อมูล

⁵ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 4

⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 4

ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความน่าสนใจในแง่ของภาวะผู้นำการเมือง ซึ่งนายปิยบุตร รวมถึงแกนนำอย่างนายธนาธร พร้อมเหล่าสมาชิกพรรคอนาคตใหม่ที่ได้สร้างปรากฏการณ์ทางการเมืองในมิติที่แปลกใหม่ เห็นควรที่จะศึกษา ค้นคว้า อีกทั้งการศึกษาวิจัยบทบาททางการเมืองของนักการเมืองที่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ยังมีเป็นส่วนน้อย⁷ ดังนั้นการศึกษาในประเด็นดังกล่าวของนายปิยบุตร นั้นย่อมเป็นปัจจัยที่จำเป็นจะสร้างแรงขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาหลักเกณฑ์ทางประชาธิปไตยรวมถึงทางการเมืองการปกครองของไทยให้ดียิ่งขึ้นได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาการปลูกฝังแนวคิด ตลอดจนอุดมการณ์ประชาธิปไตยของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร – กลุ่มตัวอย่าง

เป็นการถอดคำสัมภาษณ์ของนายปิยบุตร แสงกนกกุล ทั้งสื่อออนไลน์ โทรศัพท์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ก่อตั้งพรรคคือวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2561 จนถึงวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2562

1.4 กรอบแนวคิดของการศึกษา

การศึกษาและวิจัยในเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ในครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของนายปิยบุตร แสงกนกกุล เลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ รวมไปถึงบทบาทในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคอนาคตใหม่ ว่ามีภาวะผู้นำทางการเมือง

⁷ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 1

เป็นอย่างไร โดยจะส่งผลอย่างไรต่อการปลูกฝังแนวคิด ตลอดจนอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย โดยเป็นการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ปลูกปั้นเจตนาธรรมณไว้ชัดเจนในการก่อตั้ง คือ การต้องการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของสมาชิกพรรคทุกคนอย่างแท้จริง

การศึกษาค้นคว้าเข้าไปในภูมิหลังทางการเมืองของนายปิยบุตร แสงกนกกุล ในฐานะการดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่และการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเข้าถึงข้อมูลในเชิงลึกเพื่อสร้างความเข้าใจในลักษณะภาวะผู้นำทางการเมืองที่แสดงออกต่อสังคมนั้น เราจะศึกษาผ่านการให้สัมภาษณ์กับสื่อต่างๆ ของนายปิยบุตร ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมกับแนวคิดในทางการเมืองบริหารจัดการพรรคอนาคตใหม่กับแกนนำของพรรคที่ร่วมสร้างสถาบันพรรคการเมือง ซึ่งเกิดการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงในมิติทางสังคม รวมทั้งยังมีส่วนร่วมในการสร้างให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยจะเป็นการทราบถึงภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ได้ในรอบด้าน ครบถ้วน และมีความสอดคล้องกับบทบาททางการเมืองในฐานะการเป็นหนึ่งในแกนนำที่สำคัญของพรรคอนาคตใหม่ รวมถึงก่อให้เกิดเป็นผลดีสามารถต่อยอดในการพัฒนามิติทางประชาธิปไตยที่สังคมไทยยังต้องการองค์ความรู้ในการร่วมกันแก้ไขอีกด้วย

การเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีทั้งหมด 3 ทฤษฎีอันได้แก่

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership theory) ภาวะผู้นำหมายถึง “ขั้นตอนที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีของตนโน้มน้าวให้บุคคลอื่นเกิดความเห็นคล้อยตามแล้วยอมทำตามวัตถุประสงค์ของการ หรือของกลุ่ม”⁸ ในส่วนของภาวะผู้นำนั้นกล่าวถึง นายปิยบุตร แสงกนกกุลในการดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ทำให้เรามองเห็นลักษณะของการเป็นผู้นำทางการเมืองอย่างชัดเจน โดยเราสามารถศึกษาจากการให้สัมภาษณ์ การเสวนาทางการเมือง หรือจากบทความ หนังสือและคำแถลงในวาระต่างๆ ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะในการแสดงจุดยืนทางการเมืองที่

⁸ อ่างแล้ว เจริญรัตน์ 1

เด่นชัด รวมถึงการแสดงออกทางอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ทฤษฎีภาวะผู้นำทางการเมืองเข้าข่ายกับคุณลักษณะของการเป็นผู้นำ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ได้นำเสนอลักษณะของผู้นำทางการเมืองแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 ทฤษฎีเชิงคุณลักษณะของผู้นำ (Trait Theory)

คุณลักษณะเช่นนี้เป็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับนายปิยบุตร แสงกนกกุล ตัวอย่างเช่น การบรรยายเกี่ยวกับพรรคการเมืองในสื่อต่างๆ นายปิยบุตรมักจะได้รับความสนใจจากสื่อต่างๆ รวมถึงบรรดานักศึกษาประชาชน โดยมีการนำตัวแบบความคิดแบบใหม่ๆ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยให้ไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยลักษณะนี้ ทำให้ผู้วิจัยมองว่าเป็นภาวะของการเป็นผู้นำทางการเมืองที่แสดงออกผ่านบุคลิกของนายปิยบุตรเอง

1.2 ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมของผู้นำ (Behavioral Theory)

ภาวะผู้นำของนายปิยบุตรในด้านของพฤติกรรมของผู้นำซึ่งเป็นไปในลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ จะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือสมาชิกพรรค สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการร่วมตัดสินใจ รวมถึงการแสดงความเห็นในประเด็นต่างๆ โดยเท่าเทียม ซึ่งพรรคอนาคตใหม่ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป โดยจะมีกระบวนการในการระดมความคิดเห็นในการร่วมตัดสินใจในการเสนอรายชื่อผู้สมัครลงเลือกตั้งในแต่ละเขต เป็นต้น

2. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใหม่ (New social movement)

หมายถึง “การรวมตัวกันของผู้มีเป้าหมายมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่ม โดยเน้นที่เป้าหมายการปรับเปลี่ยนตามสังคมที่กว้างขวางและสามารถสร้างผลกระทบโดยรวมต่อสาธารณะชนโดยร่วมด้วย”⁹ กล่าวคือ ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายปิยบุตรนั้น แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทางสังคมในแนวทางแบบใหม่ โดยมีแนวความคิดคิดที่จะลดช่องว่างในความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจนให้น้อยลง โดยมีการกระจายงานที่มีคุณภาพสูง ซึ่งงานเหล่านี้จะต้องขยายไปในต่างจังหวัด ไม่กระจุกตัวอยู่แต่ใน

⁹ ประภาส ปิ่นตบแต่ง, *กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคม*, (กรุงเทพฯ: มูลนิธิเฮนริก เบิลล์ สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้), 2552, หน้า 86.

กรุงเทพมหานคร เป็นต้น ดังนั้นบทบาทของนายปิยบุตรกับประเด็นในข้างต้นจึงสามารถอธิบายในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใหม่ข้อหนึ่งคือ “การเมืองแบบไม่ได้เป็นเรียกร้องผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม เหมือนทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ในอดีต แต่จะเป็นขบวนการทางสังคมใหม่ที่ต้องการสร้าง “กติกาหรือกฎเกณฑ์ชุดความคิดใหม่ในการดำรงชีวิต” ซึ่งเป็นการสร้างนิยามความหมายชุดใหม่กับการต่อสู้ทางประชาธิปไตย หรือเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างวาทกรรมชุดใหม่ในทางการเมือง”¹⁰

3. ทฤษฎีพรรคการเมือง หมายถึง “เป็นกลุ่มที่มีการจัดองค์กรแบบหลวมๆ มุ่งหาตำแหน่งต่างๆ ของรัฐที่มาจากการเลือกตั้ง”¹¹ กล่าวคือ ในบทบาทการเป็นเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ได้สร้างให้นายปิยบุตร ในการที่จะทำให้พรรคอนาคตใหม่เป็นพรรคที่มีสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อาทิ การโหวตเลือกหัวหน้าพรรค และการได้มาซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าพรรคอนาคตใหม่เป็นพรรคการเมืองในแบบที่นายปิยบุตรต้องการ คือ เป็นพรรคแบบมวลชน ซึ่งในลักษณะพรรคแบบมวลชน จะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะตรงกับลักษณะความเป็นพรรคการเมืองแบบมวลชน ที่ ศาสตราจารย์มอริซ ดูแวร์¹² เช่น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพรรคการเมืองชาวฝรั่งเศส มีทฤษฎีที่ได้รับความนิยมเชื่อถือ โดยได้แบ่งพรรคการเมืองออกเป็น 3 แบบ คือ พรรคดั้งเดิมหรือพรรคชนชั้น พรรคมวลชน และพรรคกึ่งมวลชนกึ่งชนชั้น หรือแบบผสม ซึ่งพรรคอนาคตใหม่ได้ออกแบบให้ทุกคนเป็นเจ้าของพรรคการเมืองได้ รวมทั้งการสร้างแรงบันดาลใจหรือเหตุผลในการก่อตั้งพรรคได้โดยสมบูรณ์ตามกระบวนการทางกฎหมาย

¹⁰ ธงชัย วินิจจะกุล, *เมื่อสยามพลิกผัน*, (กรุงเทพฯ: ฟ้ายาวกัน, 2561, หน้า 180.

¹¹ วิทยา ชินบุตร, “การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนสู่การจัดตั้งพรรคการเมือง,” *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, หน้า 2-3.

¹² Maurich Duverger, *Political parties, Their Organization and Activities in the Modern State*, (London: Methuen), 1964, หน้า 37-38.

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยนำเป็นการถอดคำสัมภาษณ์ของนายปิยบุตร แสงกนกกุล ทั้งสื่อออนไลน์ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น โดยมีการกำหนดประเด็นไว้ทั้งหมด 3 ประเด็นใหญ่ๆ ด้วยกัน ได้แก่ ประเด็นเรื่องภาวะผู้นำทางการเมือง ประเด็นการปลูกฝังแนวคิดอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย และประเด็นเรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมืองในแนวทางประชาธิปไตย เป็นต้น รวมถึงประเด็นอื่นๆที่แยกย่อยลงไปอีก

โดยมีการศึกษาค้นคว้าในเชิงลึกถึงภูมิหลังของนายปิยบุตร เพื่อสร้างความเข้าใจในแง่มุมที่แสดงต่อสังคม ทั้งในเรื่องภาวะผู้นำทางการเมือง ทศนคติแนวคิด ตลอดจนพลังขับเคลื่อนทางการเมืองที่อาจมีผลในแง่ของการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย รวมไปถึงลักษณะของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในทางประชาธิปไตย ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจประเด็นคำถามเพื่อให้ข้อมูลเกิดความถูกต้อง ชัดเจน และครบถ้วนในทุกกระบวนการเก็บข้อมูล ต่อจากนั้นเป็นการสรุปบทสัมภาษณ์ และถ้อยคำแถลงต่างๆของนายปิยบุตร แสงกนกกุล ทั้งหมดสื่อต่างๆ รวมถึงการจัดเตรียม ข้อมูลเอกสารให้มีความถูกต้อง และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา เพื่อเป็นการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ว่า ลักษณะภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่รวมกันก่อตั้งพรรคอนาคตใหม่กับนายธนธร จีรรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรค คือวันที่15 มีนาคม พ.ศ. 2561 จนถึง วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2562 โดยต้องการให้ทราบถึงลักษณะของภาวะผู้นำทางการเมือง รวมไปถึงการเคลื่อนไหวทางการเมือง ตลอดจนการปลูกฝังแนวคิด อุดมการณ์ทางประชาธิปไตยในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสมัยนี้

2. ผลการวิจัย

2.1 ผลการศึกษาพบว่า นายปิยบุตรได้มีแนวคิดที่จะสร้างกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองร่วม โดยมีการร่วมระดมความคิดกับกลุ่มผู้มีอุดมการณ์เดียวกัน ก็ได้เกิดแนวความคิดร่วมกับนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ และเพื่อนสนิทอีกหนึ่งคนที่ขอสงวนชื่อในการให้ข้อมูล ทั้ง 3 คนมีแนวคิดที่จะจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ได้มีผลบังคับใช้ และจากนั้นได้มีการได้มีกฎหมายลูกออกมาเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมือง โดยมีข้อสรุปว่า จะเป็นการมาร่วมกันในการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อต้องการสร้างโอกาสในการนำพาประเทศไทยกลับมาสู่วิถีทางแบบประชาธิปไตย และต่อมาก็ได้รับการรับรองความเป็นพรรคการเมืองโดยมีชื่อว่า พรรคอนาคตใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่านายปิยบุตรได้เริ่มทำหน้าที่ทางการเมืองในฐานะผู้ร่วมก่อตั้งพรรคอนาคตใหม่และการเป็นเลขาธิการพรรค โดยได้แสดงจุดยืนรวมถึงวิสัยทัศน์ที่ต้องการความแตกต่าง สร้างความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติทางสังคมไทย โดยผ่านกระบวนการที่ได้รับการยอมรับโดยหลักวิธีปกครองแบบสากล ตามครรลองประชาธิปไตย ทำให้สังคมตั้งคำถามกับระบบการเมืองแบบเก่าที่ถูกมองว่ายังไม่ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ประชาชนเกิดความหวังภายใต้แนวคิดในการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม โดยมีอุดมการณ์ที่ชัดเจน รวมทั้งผลักดันให้เกิดการนำพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ ซึ่งในประเด็นสำคัญเหล่านี้จึงนำไปสู่คำถามในการวิจัยที่ว่า “ภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่มีลักษณะอย่างไร” ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีภาวะผู้นำทางการเมือง

ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership theory) หมายถึง “ ขั้นตอนที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีของตนโน้มน้าวให้บุคคลอื่นเกิดความเห็นคล้อยตามแล้วยอมทำตามวัตถุประสงค์ขององค์การ หรือของกลุ่ม”¹³

¹³ อ่างแล้ว เจริญอรุณที่ 1

ประเด็นเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของนายปิยบุตร มีการศึกษาจากการเข้าร่วมงานเสวนาทางการเมือง แนวคิดในการเป็นผู้นำทางความคิดของคนรุ่นใหม่ รวมถึงลักษณะผู้นำทางการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นเรื่องภาวะผู้นำทางการเมือง และลักษณะของความเป็นผู้นำของนายปิยบุตรนั้นทำให้เราทราบถึงลักษณะของความเป็นผู้นำทางการเมืองที่ปรากฏในตัวตนของนายปิยบุตรเอง โดยนายปิยบุตรแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเป็นผู้นำซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง และมีแนวความคิดในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงประเทศไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า ถ้ามองในแง่ของการเปลี่ยนแปลงที่ได้การยอมรับจากประเทศอื่นๆ และสิ่งที่จะทำให้ประเทศนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงได้จะต้องใช้แนวทางของประชาธิปไตย เพราะในอดีตที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบอบอำนาจนิยมมาโดยตลอด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างให้ประชาชนในประเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางร่วมกัน รวมทั้งลักษณะความเป็นผู้นำทางการเมืองที่มีลักษณะที่มีความเป็นประชาธิปไตยที่อยู่ในระดับสูงของนายปิยบุตร ซึ่งเราจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ งานเขียนและตามสื่อต่างๆ แม้กระทั่งการร่วมออกแบบขั้นตอนในการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ต้องการให้สมาชิกของพรรคเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากกระบวนการดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยเกิดขึ้นซึ่งอาจทำให้เกิดสังคมการเมืองไทยมีการพัฒนาให้เป็นประชาธิปไตยในทิศทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

ทฤษฎีขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใหม่

หมายถึง “การรวมตัวกันของผู้มีเป้าหมายมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่ม โดยเน้นที่เป้าหมายการปรับเปลี่ยนตามสังคมที่กว้างขวางและสามารถสร้างผลกระทบโดยรวมต่อสาธารณะชนโดยร่วมด้วย” ¹⁴

1. ประเด็นเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ผลการวิจัยพบว่า นายปิยบุตรมีแนวคิดริเริ่มร่วมกับแกนนำพรรคในการสร้างพรรคการเมืองที่มีลักษณะที่ทำให้เกิดการขบวนการทางสังคมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบสังคมแนวใหม่ โดยใช้กลุ่มคนรุ่นใหม่รวมถึงประชาชนที่มี

¹⁴ อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 9

ความคิดสร้างสรรค์ทางการเมืองเพื่อใช้แนวคิดดังกล่าวในการตอบสนองความต้องการต่อประชาชนและนำพาสังคมไปสู่การเปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีการผลักดันคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ มีทัศนคติที่เป็นจุดร่วมทางประชาธิปไตยให้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการจะเข้าไปมีแสดงบทบาททางการเมืองในรูปแบบใหม่นั้น จะต้องเข้าไปตามกระบวนการทางกฎหมายนั่นคืออำนาจทางการเมืองปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อที่จะได้ใช้อำนาจเหล่านั้นเสริมสร้างแนวความคิดที่จะทำให้เกิดขบวนการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบใหม่ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย

2. ประเด็นเรื่องการออกกฎหมายกติกาการแนวใหม่ที่สามารถลดช่องว่างของคนจนและคนรวยได้

ผลการวิจัยพบว่า นายปิยบุตร ได้กล่าวถึงการสร้างกฎเกณฑ์ กติกาทางสังคมแบบใหม่ ทำให้เกิดเป็นมิติใหม่ในการนำเสนอความคิดทางการเมือง ทำให้สังคมตระหนักถึงปัญหาทางการเมืองมากขึ้น ด้วยอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ของโลกสามารถสร้างแรงกระตุ้นแนวคิดแบบสังคมใหม่ที่ต้องการสร้างให้สังคมไทยนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทางทิศทางที่ดี เหตุผลดังกล่าวส่งเสริมให้กลุ่มคนรุ่นใหม่สนใจการเมืองมากขึ้นจนแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นที่แน่นอนว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะเป็นความหวังในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้ก้าวหน้า ทัดเทียม กลุ่มนานาชาติประเทศ ในประเด็นต่างๆ เหล่านี้ชี้ชัดถึงความมุ่งหมายของนายปิยบุตร แสงนกกุลที่ต้องการให้ประชาชนหันมาเปลี่ยนแปลงประเทศโดยใช้ขบวนการแนวคิดทางสังคมแบบใหม่เป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อน ซึ่งอาจส่งผลต่อลักษณะการเมืองที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ พัฒนาไปตามกระบวนการประชาธิปไตยแบบสากล

ทฤษฎีพรรคการเมือง

หมายถึง“เป็นกลุ่มที่มีการจัดองค์กรแบบหลวมๆ มุ่งหาตำแหน่งต่างๆ ของรัฐที่มาจากการเลือกตั้ง”¹⁵

1. ประเด็นเรื่องลักษณะในการจัดตั้งพรรคขนาดใหญ่

¹⁵ อ่างแล้ว เจริญรติที่ 11

ผลการวิจัยพบว่า นายปิยบุตร ได้มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้พรรคอนาคตใหม่เป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง พรรคอนาคตใหม่เป็นพรรคการเมืองของสมาชิกทุกคน โดยไม่มีผู้ใดสามารถมีอำนาจตัดสินใจแทนสมาชิกผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นความมุ่งหมายที่ต้องการออกแบบให้พรรคการเมืองที่เอื้อต่อมวลชน ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเป็นการพัฒนาระบบพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เหตุผลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงแนวคิดของนายปิยบุตรซึ่งมีแรงบันดาลใจในการต้องการให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง

2. ประเด็นเรื่องแรงบันดาลใจหรือเหตุผลในการก่อตั้งพรรคอนาคตใหม่ ผลการวิจัยพบว่า จากแรงบันดาลใจที่นายปิยบุตรได้แสดงทัศนะผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงจากการเป็นอาจารย์สอนกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าการที่เกิดรัฐประหารนั้นไม่ใช่ทางออกของปัญหา เพราะจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ พ.ศ.2490 ที่ทางนักรัฐศาสตร์มองว่า เป็นจุดกำเนิดแห่งระบอบอำนาจนิยมทางทหาร ระยะเวลาเนิ่นนานดังกล่าวแสดงให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์ว่า มีข้อบกพร่องมากกว่าข้อที่เป็นคุณประโยชน์ และการทำรัฐประหารซ้ำรอยเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน รวมถึงคำพูดในฐานะของการเป็นเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ แสดงให้เห็นถึงแรงบันดาลใจการตั้งพรรคอนาคตใหม่เพื่อต้องการที่จะเป็นอีกหนึ่งช่องทางให้ประชาชนได้มีตัวเลือกใหม่ในการเข้าไปที่จะแสดงออกทางการเมืองว่าเราต้องการสังคมแบบใหม่ สังคมที่เท่าเทียมกันในทุกๆ ด้านๆ จึงก่อให้เกิดคนกลุ่มหนึ่งต้องการที่จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการกับปัญหาบ้านเมืองที่ไม่ได้รับการแก้ไขมาอย่างยาวนาน ซึ่งสังคมส่วนใหญ่ได้มีกระแสของการอยากเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีขึ้น โดยการที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่หนุนหลังมวลชนเข้มแข็งมาเป็นแรงบันดาลใจในการก่อร่างสร้างพรรคร่วมกับแกนนำคนอื่นๆ

3. สรุป อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่นั้น ได้เริ่มจากการที่นายปิยบุตรได้ก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองอย่างเต็มตัวในฐานะเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ โดยมีความต้องการที่จะทำให้เกิดการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยการนำแนวคิด ทฤษฎีในรูปแบบใหม่ที่ต้องการเป็นแนวทางในการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยให้มีความเข้มแข็ง และมั่นคง โดยนำหลักการที่ให้คนทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยสร้างกระบวนการในการเชื่อเชิญ จูงใจให้เกิดความเห็นพ้องของประชาชน โดยอาศัยกลไกจากระบบประชาธิปไตยเป็นช่องทางในการพัฒนา โดยวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี 3 ทฤษฎี มาประกอบการวิเคราะห์ในการแสดงภาวะผู้นำทางการเมืองของเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ ดังนี้

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำ

นายปิยบุตร มีภาวะความเป็นผู้นำที่อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง โดยดูจากการที่ให้มีการแสดงความเห็นในสื่อต่างๆ จากการที่นายปิยบุตรนั้นเคยมีอาชีพเป็นอาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา ทำให้มีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านวิชาการและมีพลังในการที่จะโน้มน้าวจูงใจคนอื่นให้คล้อยตาม และยอมรับในความเป็นผู้นำทางการเมือง โดยจะตรงกับความหมายที่ได้อธิบายรายละเอียดไว้ใน¹⁶ หมายถึง “ขั้นตอนที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีของตนโน้มน้าวให้บุคคลอื่นเกิดความเห็นคล้อยตามแล้วยอมทำตามวัตถุประสงค์ขององค์การ หรือของกลุ่ม” และในส่วนลักษณะของผู้นำนั้น นายปิยบุตร มีลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยที่ต้องการให้สมาชิกในพรรคอนาคตใหม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารของพรรค และซึ่งสมาชิกของพรรคจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางประชาธิปไตย โดยเราจะเห็นได้จากการคัดเลือกผู้สมัครส.ส. แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยที่ในทุกขั้นตอนย่อมจะเห็นได้ว่ามีสมาชิกของพรรคจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยในทุกขั้นกระบวนการ ซึ่ง

¹⁶ จาตุรงค์ สุทวาทัน และนวกัทร โตสุวรรณ, “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเขตชนบทภาคเหนือ:กรณีศึกษาหมู่บ้านยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก,” การประชุมวิชาการระดับชาติ นอร์ทเทิร์นวิจัย ครั้งที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2561.

แสดงออกถึงลักษณะการเป็นผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เป็นอีกหนึ่งแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาการเมืองไทย

2. ทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่

นายปิยบุตรสามารถนำพาคนรุ่นใหม่มาเป็นพลังในการขับเคลื่อนจนแปรเปลี่ยนเป็นขบวนการทางสังคมใหม่ในอีกหนึ่งรูปแบบ ที่มีการหลอมรวมผู้คนจากหลายชนชั้นทางสังคม นายปิยบุตรได้มุ่งประเด็นในการที่จะชี้ว่า ชักชวนเชื้อเชิญให้พลเมืองชนเข้ามามีส่วนร่วมในเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางบวกทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะในด้านการเมืองซึ่งถูกมองว่ามีปัญหา由来โดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับ¹⁷เปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตยโดยคนรุ่นใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นก็จะถูกมองว่าเป็นการสร้างรากฐานที่สำคัญทางประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักแห่งการพัฒนาแบบสากลซึ่งเป็นอารยะ

3. ทฤษฎีพรรคการเมือง

นายปิยบุตรได้มีส่วนในการปลูกฝังแนวคิด อุดมการณ์ทางประชาธิปไตยตลอดจนแรงบันดาลใจในการร่วมสร้างสถาบันพรรคการเมือง โดยมีตัวแบบพรรคการเมืองที่ตนเองเป็นผู้ร่วมก่อตั้งกับนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ที่เป็นหัวหน้าพรรค โดยได้สร้างพรรคในแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และออกแบบพรรคการเมืองที่ต้องการสนองเจตนารมณ์ร่วมจากจากคนในทุกระดับชั้นในสังคมไทย โดยลักษณะของพรรคแบบในแบบดังกล่าว เน้นรวบรวมผู้ร่วมอุดมการณ์ให้ได้มากที่สุดตามที่เงื่อนไขทางกฎหมายและประชาธิปไตยได้กำหนด แล้วค่อยๆให้สมาชิกได้มีส่วนในการเรียนรู้ในกระบวนการทางการเมืองร่วมกัน จากลักษณะดังกล่าวทำให้พรรคอนาคตใหม่มีลักษณะแบบมวลชน โดยสิ่งที่การันตีคือการสร้างตัวแบบในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในวิธีต่างๆ โดยมีกลไกที่ให้สมาชิกสามารถร่วมกันในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนได้เสมอ¹⁸ จากประเด็นดังกล่าวที่ทางพรรคอนาคตใหม่ได้นำเสนอ ทำให้เริ่มมีกระแสสังคมที่ถูกคาดหวังทางการเมืองจากผู้คนอีกหนึ่งกลุ่มใหญ่ ซึ่งก็คือกลุ่มคนในโลกออนไลน์

¹⁷ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, “วัฒนธรรมประชาธิปไตย,” วารสารวัฒนธรรมไทย, 48(6). หน้า 23-25.

¹⁸ อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1

4. ข้อเสนอแนะ

จากบทความนี้เป็นการศึกษาประเด็นสำคัญในข้างต้น ซึ่งทำให้เชื่อว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอีกหลายประเด็นด้วยกัน ครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบปฐมภูมิ อาจยังขาดข้อมูลในเชิงลึกได้ ดังนั้นขอเสนอแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยในอนาคต โดยใช้วิธีการสังเกตแบบเชิงลึก และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของนายปิยบุตรได้มากขึ้น และจะช่วยเติมเต็มประเด็นในการวิจัยได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

บรรณานุกรม

- จาตุรงค์ สุทวาทัน และนวัตร โตสุวรรณ. (2561). แนวทางการพัฒนา
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเขตชนบทภาคเหนือ:
กรณีศึกษาหมู่บ้านยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก. การประชุม
วิชาการระดับชาติ นอร์ทเทิร์นวิจัย ครั้งที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2561.
ณัฐนนทพล หอมเจริญ และศิริรักษ์ สิงหเสม, (2561). บทบาททางการเมืองของ
นายธนธร จีรุงเรืองกิจ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ธงชัย วินิจจะกุล. (2561). เมื่อสยามพลิกผัน:ฟ้าเดียวกัน. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน
บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2552). วัฒนธรรมประชาธิปไตย. วารสาร
วัฒนธรรม ไทย. 48(6).
ประภาส ปันตบแต่ง. (2552). กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎี
ขบวนการทางสังคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิไฮน์ริค เบิลล์ สำนักงานภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
ปิยบุตร แสงกนกกุล. (2560). ศาลรัฐประหาร ตุลาการ ระบอบเผด็จการ และ
นิติรัฐประหาร. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน.
พรรคอนาคตใหม่. (2561). เกี่ยวกับพรรคอนาคตใหม่. สืบค้นวันที่ 6 ตุลาคม 2561,
จาก<https://futureforwardparty.org>
วรพจน์ พันธุ์พงศ์. (2561). Portrait รวมบทสัมภาษณ์ธนธร จีรุงเรืองกิจ
กรุงเทพฯ: บางลำพู.
วิทยา ชินบุตร. (2559). การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนสู่การ
จัดตั้งพรรคการเมือง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์, 2(3).
Maurich Duverger. (1964). Political parties, Their Organization
and Activities in the Modern State. London: Methuen.